

ประเภทเกษตรตำบลดีเด่น

๑. ชื่อ นายศราวุธ จันทรมณี อายุ ๓๕ ปี

๒. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต(เกษตรศาสตร์)

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาโท เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

๓. เริ่มรับราชการ เมื่อวันที่ ๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ระยะเวลาปฏิบัติราชการนับถึงปัจจุบัน ๗ ปี

๔. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

๕. โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐๕๖-๖๙๑๔๑๐ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๗-๘๔๘๒๑๘๑

การประพฤติปฏิบัติตน

๑. การครองตน

๑.๑ การปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

๑) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรม และจริยธรรม ละเว้นจากอบายมุข และการพนัน

๒) มีความเอื้อเฟื้อ เสียสละ เมตตา กรุณา ต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

ในชีวิตประจำวัน

๓) มีความซื่อสัตย์ สุจริต ในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย และเป็นที่เชื่อถือของผู้บังคับบัญชา

เพื่อนร่วมงาน ผู้นำชุมชน และเกษตรกรที่มาใช้บริการ

๔) มีความอดทนในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มองว่าปัญหาคือบทเรียนที่จะทำให้ตนเองมีความเข้มแข็ง และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากขึ้น

๕) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น

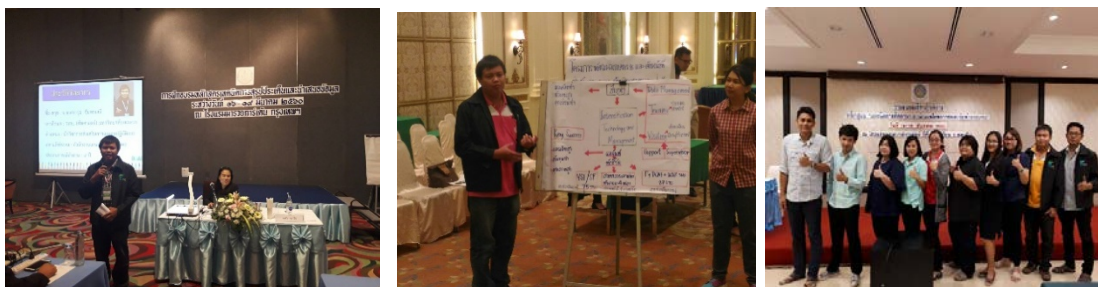
๖) มีความพยายามพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ปฏิเสธเมื่อมีโอกาสเข้ารับฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง

รับฟังปัญหาของเกษตรกร และผู้ร่วมปฏิบัติงาน พร้อมแนะนำวิธีแก้ไข

ได้รับรางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๖๑

เข้าร่วมการอบรมโครงการพัฒนาคนรุ่นใหม่อนาคตกรมส่งเสริมการเกษตร (Future DOAE) และหลักสูตรพัฒนาวิทยากรโรงเรียนเกษตรกร

๑.๒ การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

- ๑) การปฏิบัติงานของข้าพเจ้า ยึดหลักคุณธรรม และความถูกต้อง ฎระเบียบ เป็นที่ตั้ง
- ๒) การปฏิบัติตนของข้าพเจ้า เคารพกฎหมายที่กำหนดไว้ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้คนที่ได้
- ๓) เชื่อฟัง และให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาทุกระดับ
- ๔) มีความตรงต่อเวลา เมื่อมีนัดหมาย มักไปก่อนเวลาเพื่อความพร้อมอยู่เสมอ
- ๕) เข้าร่วมงานพิธีการเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ข้าราชการอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่เกียติง ถึงแม้เป็นวันหยุดราชการ

ร่วมกับคณะกรรมการ ตรวจสอบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ

ร่วมพิธีการในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

๑.๓ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑) การใช้ชีวิต มีความประหยัด มัธยัสถ์ ไม่ฟุ้งเฟ้อตามกระแสนิยม พอใจในสิ่งที่ตนเองมี วางแผนการใช้จ่ายเงินเป็น รายวัน รายเดือน มีการออมเงินเพื่อความมั่นคงในชีวิต และรู้จักใช้เวลาว่างนอกเวลาราชการ ทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

๒) การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต มีการวางแผนล่วงหน้าอยู่เสมอ และเตรียมความพร้อม เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้น

๓) แสวงหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะ ให้แก่ตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการปรับตัวต่อสภาพงานหรือสภาวะต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

๔) รักษาสุขภาพกายและใจ ให้มีความพร้อม ความเข้มแข็ง ส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เพาะต้นอ่อนทานตะวันเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างสุขภาพกายให้แข็งแรง มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงาน

๒. การครองคน

๒.๑ การประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเกษตรกรผู้รับบริการ

๑) มีมนุษยสัมพันธ์ดี กับผู้ร่วมงาน และผู้คนในชีวิตประจำวัน

๒) เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ได้รับความไว้วางใจให้รับผิดชอบงานที่สำคัญ

๓) เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ในการเป็นต้นแบบการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และนำพาทีมงานไปสู่ความสำเร็จ

๔) สามารถสร้างความเชื่อถือ และความศรัทธา ต่อเกษตรกร ที่มีต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ ส่งผลให้ ได้รับการยอมรับและได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนักส่งเสริม ผู้บังคับบัญชา และเกษตรกร

การดำเนินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง(มาตรการที่ ๔) และโครงการ ๙๑๐๑ ซึ่งเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นช่วงที่เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนขาดแคลนรายได้ แต่การได้เข้าร่วมโครงการ ฯ ทำให้เกษตรกรได้มีรายได้ จึงเกิดความเชื่อมั่น และความศรัทธาต่อสำนักงานเกษตรอำเภอสามง่าม

๒.๒ ความสามารถในการร่วมงานเป็นกลุ่ม จูงใจให้เกิดการยอมรับ และให้ความช่วยเหลือ

๑) สามารถโน้มน้าวจูงใจทีมงาน ด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้อง ให้เกิดการยอมรับ ร่วมมือ และนำไปปฏิบัติ

๒) สามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานกับกลุ่ม หรือคณะทำงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะให้แก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานได้

๓) มีบทบาทในทีมงาน ตั้งแต่วางแผนงาน จัดสรรงานตามความถนัด เพื่อให้งานเกิดผลสัมฤทธิ์

๔) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ไม่ว่าจะเป็นรุ่นน้องหรือรุ่นพี่

การประชุมทีมงาน ตนเองเป็นผู้มีบทบาทในการช่วยสร้างความเข้าใจ และแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ

ร่วมปฏิบัติงานกับคณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย จากในภาพ คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ดินที่ถูกเขตชลประทาน โครงการประตูประบายน้ำท่าแห ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและแก้ไขปัญหาการเกษตรระดับอำเภอ(Operation Team)

๒.๓ ให้บริการแก่ผู้มาติดต่องานด้วยความเสมอภาค แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์

๑) ปฏิบัติต่อเกษตรกรที่มาติดต่องาน ด้วยความสุภาพ อธิบายที่ดี เป็นกันเอง

๒) ให้ข้อมูลข่าวสารที่ดี และเป็นประโยชน์ รวมถึงคำแนะนำ ความรู้ที่ถูกต้อง หากไม่มั่นใจหรือไม่รู้ ก็จะแนะนำให้ไปติดต่อกับผู้รู้ในองค์กร หรือกับหน่วยงานอื่น ๆ

๓) มีจิตสาธารณะ และมีความพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ

ให้บริการเกษตรกรรมอำเภอเคลื่อนที่ และจังหวัดเคลื่อนที่

๒.๔ การเป็นผู้มีความเป็นธรรมทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น

- ๑) การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้อง และระเบียบที่กำหนดไว้
- ๒) เมื่อมีปัญหา หรืออุปสรรค ใช้เหตุผลบนพื้นฐานของความเข้าใจ ในการแก้ไข รวมทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านบวกให้มากที่สุด

๒.๕ การเสริมสร้างความสามัคคี และร่วมกิจกรรมของหมู่คณะทั้งในและนอกหน่วยงาน

- ๑) การให้ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมที่จัดขึ้นอย่างเต็มที่และเต็มใจ
- ๒) ให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ
- ๓) ทำงานกับหน่วยงาน ภาคิ และองค์กรเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยความเต็มใจ
- ๔) สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ร่วมปฏิบัติงาน ทั้งใน และนอกองค์กร เกิดความสบายใจในการติดต่อประสานงาน และร่วมปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือและความสามัคคีในการดำเนินงานร่วมกัน

ร่วมกับทีมงานสำนักงานเกษตรอำเภอ และผู้นำชุมชน ปรับภูมิทัศน์บริเวณรอบสำนักงาน

ร่วมปฏิบัติงานกับกลุ่ม องค์กร และหน่วยงานภาคิ

๓. การครองงาน

๑) มีความเข้าใจงานก่อนลงมือปฏิบัติ ศึกษาให้ถ่องแทีก่อนว่างานนั้น ต้องทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผู้เกี่ยวข้องมีใครบ้าง ต้องเตรียมการอะไรบ้าง มีปัญหาอะไรที่อาจเกิดขึ้นได้บ้าง เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ไม่ปฏิเสธงาน เมื่อได้รับมอบหมายงาน ทำงานให้สมกับความรับผิดชอบ มากกว่าแค่ส่งงานให้ทันเวลา

๓) มีความคำนึงถึงคุณภาพของงานเสมอว่า งานที่เราทำจะมีผลอะไรตามมาบ้าง เพื่อจะสามารถทำงานออกมาให้ดีที่สุด

๔) มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษา สิทธิและประโยชน์ของเกษตรกร ซึ่งเป็นบุคคลเป้าหมาย

๕) มีความทุ่มเทให้กับงานด้วยความรู้และความสามารถ เมื่อพบเจอปัญหา ไม่มีความย่อท้อ และไม่ให้อุปสรรคเป็นข้อจำกัดของงาน แต่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

๖) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสวงหา ออกแบบ หรือกำหนดวิธีการใหม่ ๆ ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ โดยนำประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา เป็นบทเรียนปรับปรุงให้งานดียิ่งขึ้น

๗) มีการวางแผนงาน เพื่อดำเนินการบนพื้นฐานของการมีเป้าหมายที่ชัดเจน ด้านต่าง ๆ ได้แก่

- ด้านการส่งเสริมเกษตรกรให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดำรงชีวิต เน้นการพึ่งพาตนเอง เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

- ด้านการสร้างกลุ่ม องค์กรเกษตรกร ที่มีความเข้มแข็ง สามารถขยายผลการพัฒนาได้

- ด้านการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง โดยปัญหาของชุมชน แก้ปัญหาได้เองโดยชุมชน

- ด้านการส่งเสริมนโยบายภาครัฐ ให้เห็นผลและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร และสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

๘) สามารถบูรณาการเพื่อสร้างทีมงาน และร่วมดำเนินงาน ทั้งบุคลากรในองค์กร หน่วยงานภาคี ผู้นำชุมชน และเกษตรกร

๙) มีทักษะ และความสามารถในการวางแผนการทำงาน มีความคิดรอบด้าน คิดเป็นระบบ คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมของงาน

๑๐) มีหลักการการทำงานอย่างมีส่วนร่วม (ร่วมคน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล) โดยขับเคลื่อนหลักการการทำงานนี้ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม หรือองค์กร ของเกษตรกร

๑๑) ทำงานโดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง ให้เกษตรกรได้ร่วมคิด วิเคราะห์ ให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา และร่วมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา แนวทางพัฒนา จนออกมาเป็นงาน กิจกรรม หรือโครงการที่ตรงกับความต้องการ และดำเนินการได้จริง

๑๒) การทำงานโดยยึดหลักความเข้าใจร่วมกัน มีความกระจำซัด และเข้าใจแนวทางเดียวกัน ก่อนลงมือปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

๑๓) มีทักษะ ในการโน้มน้าว ชักจูง ให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่น และยอมรับนำไปปฏิบัติ โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และปฏิบัติได้จริง

๑๔) สามารถเชื่อมโยง กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้ร่วมบูรณาการงานร่วมกัน และสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ร่วมปฏิบัติงานกับทีมงาน ผู้นำชุมชน ทหาร ปลัดอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ และเกษตรกร

เกษตรกรร่วมคิด วิเคราะห์ นำเสนอปัญหา คัดเลือกคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตรอบรม โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร

๔. แนวคิดในการทำงาน

ข้าพเจ้า มีคติพจน์ที่ยึดถือในการปฏิบัติงาน ว่า “ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ ประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง และต้องมุ่งไปให้ถึงเป้าหมายสูงสุดคือความสำเร็จ” เนื่องจากทุกวันนี้ งานมีปริมาณค่อนข้างมาก ทั้งงานประจำ งานนโยบาย และงานที่ได้รับมอบหมาย การทำงานที่ไร้ความทุ่มเท จะไม่สามารถทำงานให้เกิดผลสำเร็จได้ ถึงแม้ตนเองต้องทำงานมากกว่าผู้อื่นก็ไม่เคยเกี่ยง หรือแม้แต่ต้องสละเวลาอันนอกเหนือจากเวลาราชการ ก็สามารถทำได้ โดยไม่นึกถึงประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นที่ตั้ง แต่ให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรเป็นหลัก รวมทั้งหลักการปฏิบัติงานที่ไม่เน้นว่างานเสร็จ แต่ต้องมีผลสำเร็จเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงาน เพราะงานส่งเสริมการเกษตร ถ้ามีความสำเร็จเกิดขึ้นได้ จะไม่เป็นเพียงงานที่จบสิ้นไป แต่จะสามารถพัฒนา ต่อยอด หรือขยายผลต่อเนื่องในวงกว้าง หรือจะเป็นจุดเริ่มต้นของงานที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของนักส่งเสริมการเกษตร ในพื้นที่รับผิดชอบ หรือกับกลุ่มเป้าหมาย คือเกษตรกร ยังต้องวางตัวให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ตำแหน่งในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงระดับตำแหน่งข้าราชการ แต่ตำแหน่งในจุดที่จะเป็นผู้ประสานงาน เชื่อมโยง หรือฟันเฟืองที่จะขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการพัฒนาตามระบบส่งเสริมการเกษตรได้ เราต้องไม่นิ่งเฉย มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ เกิดการยอมรับ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นำไปสู่การรวมกลุ่ม เมื่อมีการรวมกลุ่ม ต้องติดตามและประสานงานให้กลุ่มมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการที่ดี จากนั้น การเชื่อมโยงให้กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ มีการร่วมสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน จะเกิดระบบเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตรที่แข็งแกร่งขึ้นในพื้นที่ ซึ่งจะสามารถขับเคลื่อน เดินหน้า และพัฒนาต่อไป แต่ทั้งนี้ นักส่งเสริมที่ดี ต้องมีหลักวิชาการเป็นเครื่องมือ ทั้งการส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ตามหลักของโซนนิ่ง การส่งเสริมการผลิตตามหลักตลาดนำการผลิต รวมทั้งการนำนโยบายภาครัฐ ทั้งระดับกระทรวง กรม จังหวัด ลงสู่เกษตรกรด้วยความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผลการปฏิบัติงานดีเด่น

๑. ชื่อผลงาน การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสามง่าม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จากปัญหาด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรในพื้นที่ ซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวขาดคุณภาพ การปฏิบัติที่ไม่ถูกวิธีในการปลูก ป้องกันกำจัดโรคแมลงโดยใช้สารเคมีเกินความจำเป็น การใช้ปุ๋ยเคมีปริมาณสูง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ในขณะที่ผลสำเร็จในการผลิตของเกษตรกรค่อนข้างน้อย จากการจัดการที่ไม่ถูกวิธี ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ บางฤดูกาลได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคและแมลง ในขณะที่สถานการณ์ด้านการตลาดไม่เอื้ออำนวย เกษตรกรขายผลผลิตได้ราคาต่ำ ซึ่งถึงแม้จะประสบปัญหา เกษตรกรก็ไม่ปรับตัวในทางที่ดีขึ้น แต่กลับรอพึ่งพิงการช่วยเหลือจากภาครัฐ ไม่ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

การจะทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นในพื้นที่ ต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนเกษตรกร ให้เริ่มจากรู้จักพึ่งพาตนเองเป็นอย่างแรก น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ และเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เป็นเครื่องมือ กลไก ที่จะส่งเสริมการพัฒนาไปสู่เกษตรกร ในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตั้งแต่วิธีการปลูก การจัดการดิน และปุ๋ย การจัดการศัตรูพืช ไปจนถึงการเพิ่มมูลค่า โดยให้เกษตรกรได้เรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการผลิตของตนเอง จะทำให้เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต ตลอดจนเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ขยายผลจัดตั้งเป็นกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ที่จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกร

ดังนั้น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เมื่อได้จัดตั้งขึ้นแล้ว ต้องเน้นหนักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เห็นเป็นผลสำเร็จได้จริง จึงจะสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบให้เกษตรกรได้ และต้องสามารถบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อร่วมสนับสนุนในการพัฒนาเกษตรกร โดยยึดหลักเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งสามารถบูรณาการโครงการ หรืองบประมาณต่าง ๆ เข้ามา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) สามารถแก้ไขปัญหา และสร้างความสำเร็จให้แก่เกษตรกรได้ ในกระบวนการขับเคลื่อน ต้องสามารถพัฒนาได้อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็น โครงสร้าง องค์กรประกอบ สมาชิก หลักสูตรและเทคโนโลยี และกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ และประสานงานให้เกิดความเชื่อมโยง เป็นกลไกขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

การบริหารจัดการที่ส่งผลให้เกิดการทำงานในพื้นที่

๑) พัฒนา ศพก. ให้มีความพร้อม ในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง องค์กรประกอบต่าง ๆ คณะกรรมการบริหารที่มีเป้าหมายพัฒนาร่วมกัน และเครือข่ายที่พร้อมประสานงานและสนับสนุน

๒) ใช้กระบวนการเวทีชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนา วางแผน และเชื่อมโยงเครือข่าย

๓) พัฒนาเทคโนโลยีที่ประสบความสำเร็จ มีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอด และขยายผลไปสู่เกษตรกรทั่วไป

รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการทำงาน

๑) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยบูรณาการทุกโครงการ/กิจกรรม ใช้ศพก.เป็นกลไกในการถ่ายทอดความรู้ เน้นการฝึกปฏิบัติ สาธิตให้เห็นของจริง และวิทยากรเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

จัดกระบวนการเรียนรู้เกษตรกรผู้นำ และเกษตรกรผู้นำมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกปฏิบัติ โดยวิทยากรประจำ ศพก. เป็นผู้ถ่ายทอด

๒) การบูรณาการเพื่อพัฒนากลุ่มเครือข่าย ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อประสานงาน และเชื่อมโยง รวมทั้งสนับสนุนซึ่งกันและกัน ได้แก่ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

สมาชิก ศจช. เรียนรู้โรคแมลงร่วมกันในแปลง ร่วมกันวิเคราะห์ สรุปผล คณะกรรมการและสมาชิกเรียนรู้การตรวจวิเคราะห์ดิน การผสมแม่ปุ๋ย และแปลงสาธิตใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

สนับสนุนชุดตรวจสอบค่าปุ๋ย N P K น้ำยาตรวจวิเคราะห์ดิน ให้แก่กลุ่มแปลงใหญ่ เพื่อไปให้บริการสมาชิกกลุ่ม

๓) การสนับสนุนและให้บริการเกษตรกรด้านการลดต้นทุน

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของ ศพก. เพื่อสนับสนุนและให้บริการเกษตรกรในการลดต้นทุน มีดังนี้

๓.๑) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิธีปลูกข้าว โดยให้บริการเครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งหยอดน้ำตาม และหยอดแห้ง

๓.๒) บูรณาการร่วมกับศูนย์ข้าวชุมชน ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีกระจายให้แก่เกษตรกร

๓.๓) ผลิตปุ๋ยหมักเพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาถูก

๓.๔) บูรณาการร่วมกับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ในการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน และให้ยืมแม่ปุ๋ย

๓.๕) บูรณาการร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในการผลิตและจำหน่ายสารชีวภัณฑ์ ให้แก่เกษตรกรในราคาถูก

๔) การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านการตลาด โดย ศพก.ได้มีส่วนสนับสนุนเกษตรกร ดังนี้

๔.๑) เป็นจตุรบรรณและจำหน่ายสินค้าสินค้า โดยเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร ที่มีผลผลิตจากแปลง หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นำมาจำหน่ายที่ ศพก. ในวันที่มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี

กลุ่มเกษตรกร นำผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี

๔.๒) ดำเนินโครงการด้านการส่งเสริมการผลิตและรวบรวมผลผลิตเพื่อแปรรูป โดยในปี ๒๕๖๑ ดำเนินโครงการแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าวสารชุมชนเนินพลวง ภายใต้โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร กิจกรรมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

ผลิตภัณฑ์ข้าวสารของ ศพก. ที่ได้จากการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก แล้วรับซื้อเพื่อนำมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เพื่อจำหน่าย

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป้าหมาย และงานส่งเสริมการเกษตร

ผลลัพธ์

๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสามง่าม มีศักยภาพสูงในการดำเนินงาน สามารถส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอสามง่าม ได้จำนวนพื้นที่ ๓๙,๔๖๗ ไร่ แก้ไขปัญหาการผลิต ได้ดังนี้

๑.๑) ลดต้นทุนการผลิตลงได้เฉลี่ยไร่ละ ๑,๑๐๐ บาท คิดเป็นมูลค่าเงินที่ลดต้นทุนได้ทั้งหมด ๔๓,๔๑๓,๗๐๐ บาท

๑.๒) เพิ่มผลผลิต ได้เฉลี่ยไร่ละ ๑๐๐ กิโลกรัม รวมผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นทั้งหมด ๓,๙๔๖,๗๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นรายได้ที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด ๒๓,๖๘๐,๒๐๐ บาท

๒) เกษตรกร Smart Farmer Young Smart farmer จำนวน ๓๐๐ ราย มีการบริหารจัดการในการทำการเกษตรที่ดี เน้นการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประสบผลสำเร็จในการผลิต และเป็นต้นแบบขยายผลต่อไป

๓) เกษตรกรผู้ผลิตพืชชนิดอื่น นอกเหนือจากข้าว ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน แตงโม แตงไทย เมล่อน ผัก มะม่วง ลำไย และมะนาว สามารถใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต ดังนี้

๓.๑) มันสำปะหลัง ลดต้นทุนจาก ๓,๘๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๒๐๐ บาท/ไร่ และเพิ่มผลผลิตจาก ๓ ตัน/ไร่ เป็น ๔.๕ ตัน/ไร่ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๔,๐๕๐ บาท/ไร่

๓.๒) แดงโม แดงไทย ลดต้นทุนจาก ๗,๖๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๕,๒๐๐ บาท/ไร่ และเพิ่มผลผลิตจาก ๒ ตัน/ไร่ เป็น ๒.๘ ตัน/ไร่ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๕,๖๕๐ บาท/ไร่

๓.๓) เมล่อน เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตได้มาตรฐาน GAP

๓.๔) มะม่วง เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตได้มาตรฐาน GAP ผลผลิตมีคุณภาพตรงความต้องการของตลาด สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป กิโลกรัมละ ๒ – ๓ บาท และมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

๔) ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๘ กลุ่ม มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร และส่งเสริมการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

๕) โครงการส่งเสริมการเกษตร และมาตรการภาครัฐ ที่ขับเคลื่อนโดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร้อยละ ๘๐ เกิดผลสำเร็จ สร้างรายได้ และพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร ผลสัมฤทธิ์

๑) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่อำเภอสว่างงาม ได้ผลผลิตที่คุณภาพดี มีมาตรฐาน ตรงความต้องการของตลาด

๒) เกิดการขยายผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เน้นการพึ่งพาตนเอง ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) การดำเนินงานตามนโยบายภาครัฐ ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) เกิดกระบวนการร่วมกันพัฒนา ในรูปของการรวมกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน สามารถต่อยอด และขยายผลการพัฒนาได้

๕) เกิดระบบส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ที่มีการประสานงาน เชื่อมโยง บูรณาการร่วมกัน ระหว่าง เกษตรกร กลุ่ม องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

๖) เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

เกษตรกรที่ได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตจาก ศพก. และได้นำไปปรับใช้ในการผลิตข้าวของตนเอง จนสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต มีความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจ

ตัวอย่าง เกษตรกร Smart Farmer และ Young Smart farmer ที่ได้นำความรู้ที่ได้จาก ศพก. ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของตนเอง จนประสบความสำเร็จ และยังเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรทั่วไปได้

การนำไปเป็นตัวอย่าง/ต้นแบบ ที่สามารถนำไปขยายผลได้

๑) เกษตรกรจำนวน ๓๐๐ ราย ที่ผ่านการพัฒนาจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบ จัดทำแปลงสาธิต เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ขยายผลต่อไป ดังนี้

๑.๑) เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร สามารถขยายผลองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรได้จำนวน ๑,๖๐๐ ราย

๑.๒) จัดทำแปลงสาธิต โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่(นาแปลงใหญ่) จำนวน ๗ แปลง โดยการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้อง ในการขยายผลให้แก่เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน ๓๑๑ ราย นำไปปรับใช้

๑.๓) จัดทำแปลงสาธิต การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ให้แก่เกษตรกรทั่วไปในพื้นที่ ได้มาเรียนรู้ มากกว่า ๑๐๐ ราย

๒) จัดทำแปลงต้นแบบโคกหนองนาโมเดล เป็นแหล่งเรียนรู้และจุดขยายผลไปสู่เกษตรกรในพื้นที่ สามารถนำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาแปลงของตนเอง ได้มากกว่า ๑๐ ราย

๓) เกษตรกรที่ผ่านการพัฒนาจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถไปขยายผลโดยการจัดตั้งเป็นกลุ่ม องค์กร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๓.๑) จัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่	จำนวน ๑๐ กลุ่ม
๓.๒) จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน ๓ กลุ่ม
๓.๓) จัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน ๑ กลุ่ม
๓.๔) จัดตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	จำนวน ๙ กลุ่ม

๔) หน่วยงานราชการและองค์กรต่าง ๆ สามารถใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อขับเคลื่อนงานตามนโยบายได้ โดยในแต่ละปี มีเกษตรกรจากนอกพื้นที่ มาศึกษา ดูงาน มากกว่า ๑๕๐ ราย

๕) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยขยายผลสู่กลุ่มเครือข่าย ให้สามารถดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จ โดยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

๖) มาตรการเร่งด่วนภาครัฐ สามารถใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการสร้างความเข้าใจต่อเกษตรกร และสนับสนุนการดำเนินงานได้จนประสบความสำเร็จ

๗) กลุ่ม องค์กร หรือเกษตรกรต้นแบบ ที่ประสบความสำเร็จ สามารถเชื่อมโยงกัน และพัฒนาต่อยอด เป็นกิจกรรมด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิถีชุมชน คนเนินปอ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

ตัวอย่างเกษตรกรที่ภายหลังจากการพัฒนาจาก ศพก. สามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ขยายผลสู่เกษตรกรต่อไปได้

เกษตรกรกรมศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาจักร

๒. ชื่อผลงาน การขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร ต้องมีแนวทางที่ชัดเจน มีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง และมีกระบวนการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาได้ โดยการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม ซึ่งหลังจากการใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer หรือ Young Smart farmer ดำเนินการต่อยอดการพัฒนาตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยส่งเสริมการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการร่วมกันในรูปกลุ่ม มีการวางแผนการผลิตที่ครบวงจร ตั้งแต่ การจัดหาปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีการผลิต การรวบรวมผลผลิต การแปรรูปและการตลาด

หลังจากรวมเป็นกลุ่มแปลงใหญ่แล้ว เกิดเป้าหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและพัฒนามากขึ้น หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับกรม โดยเฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมบูรณาการ โครงการ/งบประมาณ/กิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ส่งผลให้มีโอกาสประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมากขึ้น เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ มีจำนวนทั้งหมด ๑๐ แปลง ได้แก่ สินค้าข้าว ๘ แปลง และสินค้าจังหวัด ๒ แปลง และขับเคลื่อนการดำเนินงานจนสำเร็จตามเป้าหมาย

การบริหารจัดการที่ส่งผลให้เกิดการทำงานในพื้นที่

- ๑) การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และจัดตั้งเป็นแปลงใหญ่ โดยเน้นย้ำว่าไม่ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรองรับผลประโยชน์ที่จะมา และไม่ควรหวังผลสำเร็จตั้งแต่เริ่ม แต่ผลสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ เมื่อกลุ่มมีการบริหารจัดการร่วมกันที่ดี จนกลุ่มเข้มแข็ง จะนำมาซึ่งผลสำเร็จ ทั้งด้านการผลิต และการตลาด
- ๒) การใช้ ศพก. เป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานแปลงใหญ่ ทั้งเทคโนโลยีการผลิต แหล่งเรียนรู้ วิทยากร รวมทั้ง การพัฒนาเกษตรกร ก่อนรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่
- ๓) ใช้เกษตรกรต้นแบบ smart farmer และ young smart farmer ที่ผ่านการพัฒนาจาก ศพก. เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแปลงใหญ่

รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการทำงาน

- ๑) การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และการพัฒนากลุ่ม
 - ๑.๑) แปลงใหญ่จังหวัด มีจำนวน ๒ แปลง งบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินกิจกรรมจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก จัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม ตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน ๕ ด้าน และถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่ม ด้านการลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิต และด้านการตลาด โดยในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิค ดังนี้
 - หลักสูตรที่กำหนดในการถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับผลจากการวิเคราะห์ร่วมกันในเวทีชุมชน และสอดคล้องกับแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม
 - จัดหาวิทยากร ที่มีความรู้ และสามารถให้คำตอบปัญหาของสมาชิกแปลงใหญ่ได้ เช่น ปัญหาการเลี้ยงจังหวัด ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ดำเนินการโดยประสานงานวิทยากรจากฟาร์มจังหวัดที่มีประสบการณ์ เป็นผู้มาให้ความรู้

- ประสานงานหน่วยงานภาคี เพื่อให้ความรู้เกษตรกร ในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรเห็นถึงแนวทางใหม่ ๆ ที่สามารถดำเนินการได้จริง และนำไปขยายผลได้ เช่น การแปรรูปจิ้งหรีดเป็นอาหาร

ถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่จิ้งหรีด โดยประสานงานวิทยากรจากภาคเอกชน(ฟาร์มวิทยา) ซึ่งมีประสบการณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด มาให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาการเลี้ยง ซึ่งในขณะนั้น สมาชิกมีปัญหาเลี้ยงแล้วจิ้งหรีดตายเยอะ พร้อมทั้งวิทยากรได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงที่แปลงของสมาชิก

กิจกรรมเชื่อมโยงตลาด ได้ประสานงาน ชุดกาญจน์ฟาร์มจิ้งหรีด จากจังหวัดสุโขทัย เพื่อมาให้คำแนะนำสมาชิกกลุ่มจิ้งหรีด พร้อมทั้งตกลงแนวทางในการรับซื้อจิ้งหรีดจากกลุ่มแปลงใหญ่

๑.๒) แปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๘ แปลง งบประมาณจากกรมการข้าว มีกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

๑.๒.๑) การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ในด้านต้นทุนการผลิต ผลผลิตเฉลี่ย รายได้ กิจกรรมการผลิต แหล่งจำหน่าย นำมาประมวลผลเป็นข้อมูลในภาพรวมของกลุ่ม

๑.๒.๒) จัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม ตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การตลาด และการบริหารจัดการ

จัดเวทีชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว โดยอยู่บนพื้นฐานของความมีส่วนร่วม และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้เอง สามารถดำเนินการตามแผนได้จริง

๑.๒.๓) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่ม ด้านการผลิตข้าว การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิต และด้านการตลาด โดยในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิค ดังนี้

- หลักสูตรที่กำหนดในการถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับผลจากการวิเคราะห์ร่วมกันในเวทีชุมชน และมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับช่วงเวลาในการผลิตข้าว

- การถ่ายทอดความรู้โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ร่วมกันกำหนดปัญหา มีการเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบของการปฏิบัติจริง มีการสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน และมีแปลงเรียนรู้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
- บูรณาการร่วมกับ ศพก. ในการจัดหาวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรตามหลักสูตรที่ต้องการ
- ประสานงานหน่วยงานภาคี เพื่อให้ความรู้เกษตรกร ในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด
- สร้างความเชื่อมั่นให้เกษตรกร เพื่อนำความรู้ที่ได้ ไปปฏิบัติจริงในทันที เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นผลได้ไวที่สุด และเกิดการยอมรับ

ถ่ายทอดความรู้โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๑.๒.๔) สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้ โดยบูรณาการงบประมาณจากกรมการข้าว เพื่อจัดทำแปลงเปรียบเทียบเทคโนโลยีการผลิต

กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว จัดทำแปลงเรียนรู้ เปรียบเทียบการปลูกข้าว ๔ วิธี

๑.๒.๕) ส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐาน GAP โดยบูรณาการงบประมาณจากกรมการข้าว ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เรื่องการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP และการติดตาม ให้คำแนะนำเกษตรกร การจัดทำเอกสารประกอบการขอรับรองมาตรฐาน GAP และการประสานงานเพื่อให้เกษตรกรได้รับรองมาตรฐาน GAP

๑.๒.๖) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer โดยการบูรณาการร่วมกับ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และโครงการอื่น ๆ ที่มีกิจกรรมการอบรม หรือพัฒนาเกษตรกร ให้สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ได้เข้าร่วม เพื่อพัฒนาด้านแนวคิด การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต และการบริหารจัดการที่ดี

๑.๒.๗) เชื่อมโยงการตลาด โดยประสานงานหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อจัดทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว โดยมีการตกลงราคา ปริมาณการรับซื้อ และเงื่อนไขด้านคุณภาพ ผลผลิต เช่น การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ข้าวพันธุ์ พิชญ์โลก ๘๐ ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่ กับสมาคมผู้ส่งออกข้าว การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ข้าวพันธุ์ กข ๗๙ ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่ กับบริษัท ทีบีเอสไรซ์มิลล์ จำกัด

๑.๒.๘) การดำเนินกิจกรรมด้านสินเชื่อ กลุ่มแปลงใหญ่ ที่มีความต้องการด้านขอสนับสนุนสินเชื่อ เพื่อดำเนินกิจการของกลุ่ม ดำเนินการประสานงานกับคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อช่วยทำแผนธุรกิจ และประสานงาน ธกส. สาขาสามง่าม เพื่อสนับสนุนในการจัดทำเอกสารเพื่อยื่นขอสนับสนุนสินเชื่อ

๑.๒.๙) การบูรณาการงบประมาณตามมาตรการภาครัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น กิจกรรมด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว(ไข่แดง) กิจกรรมการผลิตสารชีวภัณฑ์

๑.๒.๑๐) การติดตามให้คำแนะนำ

เพื่อให้กลุ่มทำกิจกรรมต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต และทำให้กิจกรรมของกลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือกรณีพบปัญหา สามารถให้คำแนะนำ หรือประสานงาน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ และยังเป็นการประสานงานเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มเครือข่าย หรือหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม ให้สามารถดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จ

ร่วมประชุมกับกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว และตรวจเยี่ยมสมาชิก

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป้าหมาย และงานส่งเสริมการเกษตร

ผลลัพธ์

๑) กลุ่มแปลงใหญ่จำนวน ๑๐ กลุ่ม สามารถดำเนินกิจการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกันผลิตและจัดการปัจจัยการผลิตร่วมกัน ใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องในการผลิต ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ ๑๕ - ๓๐% และเพิ่มผลผลิตขึ้นได้ ๑๐ - ๒๐%

๑.๑) แปลงใหญ่จังหวัด จำนวน ๒ แปลง จำนวนเลี้ยง ๖๕๐ ลัง

- ลดต้นทุนจาก ๑,๒๕๐ บาท/ลัง เหลือ ๗๖๕ บาท/ลัง
- เพิ่มผลผลิตขึ้น จาก ๑๐ กก./ลัง เป็น ๑๒ กก./ลัง
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๑๖๐ บาท /ลัง ทำให้กลุ่มแปลงใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น

ทั้งหมด ๑๐๔,๐๐๐ บาท ต่อรอบการผลิต

๑.๒) แปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๘ แปลง พื้นที่ ๖,๘๑๔ ไร่

- ลดต้นทุน จาก ๓,๔๕๐ บาท/ไร่ เหลือ ๒,๓๕๐ บาท/ไร่
- เพิ่มผลผลิตขึ้น จาก ๖๘๐ กก./ไร่ เป็น ๗๘๐ กก./ไร่ ทำให้กลุ่มแปลงใหญ่มี

รายได้เพิ่มขึ้นทั้งหมด ๑๑,๕๘๓,๘๐๐ บาท ต่อรอบการผลิต

๒) กลุ่มแปลงใหญ่สามารถวางแผนการผลิตล่วงหน้า และเชื่อมโยงตลาด ทำให้ผลผลิตได้ราคาเพิ่มขึ้นละ ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ บาท

๓) ผลผลิตของกลุ่ม สามารถจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่า และเพิ่มช่องทางตลาดได้มากขึ้น

๓.๑) จังหวัด จากเดิมขายได้กิโลกรัมละ ๗๐ - ๘๐ บาท สามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่า ขายได้กิโลกรัมละ ๑๐๐ - ๓๐๐ บาท

๓.๒) ข้าว จากเดิมขายได้กิโลกรัมละ ๖- ๘ บาท สามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่า ขายได้
กิโลกรัมละ ๒๐ - ๓๐ บาท

๔) สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวนมากกว่า ๓๐๐ ราย สามารถพัฒนาตนเองจนเป็นเกษตรกร
ปราดเปรื่อง(Smart Farmer) มีการจัดการกระบวนการผลิตของตนเองที่ดี และสามารถร่วมกันจัดการในกลุ่มได้
ผลสัมฤทธิ์

๑) เกิดกระบวนการผลิตแบบครบวงจร โดยเกษตรกรสามารถบริหารจัดการตลอดกระบวนการได้
เอง เริ่มตั้งแต่กลุ่มวางแผนการผลิตตามความต้องการของตลาด ส่งเสริมให้สมาชิกผลิต รวบรวมผลผลิตของสมาชิก
เพื่อจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม และผลผลิตบางส่วนสามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่า

๒) เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอน และมีอาชีพที่มั่นคง

๓) สินค้าการเกษตรในพื้นที่ มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้
สามารถแข่งขันได้ในท้องตลาด

ตัวอย่างเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ที่ประสบผลสำเร็จในกระบวนการผลิต โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป

การนำไปเป็นตัวอย่าง/ต้นแบบ ที่สามารถนำไปขยายผลได้

๑) การดำเนินกิจการของกลุ่มแปลงใหญ่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบ แนวทางการดำเนินงาน
ในกลุ่ม ขยายผลให้กลุ่มอื่นนำไปปฏิบัติตาม เกิดการรวมกลุ่มใหม่ หรือจัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ ได้แก่

๑.๑) วิสาหกิจชุมชนชนาแปลงใหญ่บ้านเนินปอ ดำเนินการขอจัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ ในปี ๒๕๖๓
และได้เริ่มดำเนินกิจการรวมกันผลิต รวมกันขาย ข้าวพันธุ์ กข ๗๙ กับบริษัทเอกชน จำนวนสมาชิก ๓๐ ราย พื้นที่
๗๑๐ ไร่

๑.๒) วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีพุทธบึงพนมบอบ ดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม และนำแนวทาง
บริหารจัดการในกลุ่มแปลงใหญ่ ไปใช้ในการดำเนินโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกองอำนวยการ
รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ๕,๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีแผนการดำเนินงานในปี ๒๕๖๓

๒) กลุ่มแปลงใหญ่สามารถขยายผลการดำเนินกิจการของกลุ่ม โดยขอสนับสนุนงบประมาณ จากโครงการ
พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืน โดยศาสตร์พระราชาตามแนวทางประชารัฐ(กองทุนหมู่บ้าน) ของ
กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๒.๑) กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวหมู่ ๑๑ ตำบลเนินปอ ได้รับสนับสนุนเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว
งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๒) กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวหมู่ ๑๗ ตำบลเนินปอ ได้รับสนับสนุนเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว
งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๓) หน่วยงานภาครัฐ สามารถสนับสนุนเพื่อต่อยอดกิจกรรมของกลุ่มแปลงใหญ่ได้ เช่น สามารถพัฒนาให้เป็นจุดรวบรวมผลผลิตในพื้นที่ หรือต่อยอดกิจกรรมด้านอื่น ๆ เช่น แปรรูปเพิ่มมูลค่า หรือนำผลผลิตที่ได้ มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ดังนี้

๓.๑) สำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณเพื่อต่อยอดกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๑ ต.เนินปอ ในการทำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า และสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนแม่ปุย

๓.๒) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สนับสนุนสินเชื่อเพื่อรวบรวมผลผลิตข้าว ให้แก่กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๕ ต.เนินปอ ปีละ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อรับซื้อผลผลิตข้าวของสมาชิกและเกษตรกรทั่วไปในพื้นที่เฉลี่ยรับซื้อได้ ๒,๕๐๐ ต้นต่อปี ในราคาที่สูงกว่าตลาดตันละ ๕๐๐ – ๘๐๐ บาท

๓.๓) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสามง่าม ร่วมบูรณาการโดยใช้กลุ่มแปลงใหญ่ เป็นจุดส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อบริโภค เช่น กข ๗๗ ,กข ๗๙ พร้อมกำหนดเป้าหมายเพื่อสนับสนุนสินเชื่อในการดำเนินกิจการของกลุ่ม

๓.๔) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๓ สนับสนุนกลุ่มแปลงใหญ่จังหวัด เพื่อขยายผลในการพัฒนากิจกรรมด้านแปรรูป ด้วยการทอระบบสุญญากาศ พร้อมทั้งจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แก่กลุ่ม

๔) กลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และจุดศึกษาดูงานได้ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๔.๑) กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๕ ต.เนินปอ

๔.๒) กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๙ ต.เนินปอ

๓. ชื่อผลงาน การส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม องค์กร ให้เกิดความเข้มแข็ง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ต้องมีเครื่องมือ หรือกลไกที่จะสามารถสนับสนุนงานได้ หรือเป็นแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพ คือการจัดตั้ง และดำเนินการ กลุ่ม องค์กร โดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเกษตรกร จนเข้าสู่การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จากนั้น การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย หรือขยายผลกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ โดยดำเนินการในรูปกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ จะเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาด้านอาชีพ รู้จักใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ไขปัญหา มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มที่หลากหลาย และมีการพัฒนากิจการในลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการในชุมชน เป็นการยกระดับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ส่วนมากจะพบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องของ บุคลากร งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ แต่ถ้าสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่ม องค์กร ได้แล้ว จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร เช่น เป็นจุดเรียนรู้ ต้นแบบ ที่เกษตรกรทั่วไปนำไปขยายผลได้ รวมทั้ง กลุ่ม องค์กร สามารถเป็นจุดที่ใช้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเกษตรได้ เพื่อพัฒนาอาชีพ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ มีความมั่นคง สอดคล้องต่อนโยบายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ได้ต่อไปในระยะยาว

การบริหารจัดการที่ส่งผลให้เกิดการทำงานในพื้นที่

- ๑) การใช้ ศพก. เป็นกลไกในการพัฒนาเกษตรกร และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม
- ๒) ใช้กระบวนการเวทีชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผนการพัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่ได้กำหนดร่วมกัน
- ๓) เชื่อมโยง กลุ่ม องค์กร เข้าเป็นเครือข่าย เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และเพิ่มศักยภาพงานให้มากขึ้น

รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการทำงาน

๑) การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มให้มีความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินงาน จัดเวทีชุมชน ใช้เครื่องมือตามระบบส่งเสริมการเกษตร ในการให้กลุ่มได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางการพัฒนา รวมทั้ง ในเวทีชุมชน มีการปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น คณะกรรมการบริหาร กฎระเบียบข้อบังคับ เงินกองทุน การพัฒนากิจกรรรม

จัดเวทีชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมบ้านสระยายชี โดยสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนา โดยมีการตั้งเป้าหมายร่วมกัน กำหนดแผนที่จะดำเนินการร่วมกันเพื่อให้กลุ่มมีความสำเร็จไปถึงเป้าหมายในอนาคต

๒) การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยดำเนินการหลายแนวทาง ดังนี้

๒.๑) การบูรณาการร่วมกับมาตรการภาครัฐเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ได้แก่ โครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน มีกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโครงการ ฯ จำนวน ๒ กลุ่ม

คำอธิบายภาพ... กิจกรรมจ้างแรงงานเกษตรกรแปรรูปกล้วย

๒.๒) โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร กิจกรรมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย และกิจกรรมพัฒนาการเกษตรเพื่อความยั่งยืน(โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย) มีกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโครงการ ฯ จำนวน ๑๐ กลุ่ม

สมาชิกกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านเนินปอ ดำเนินกิจกรรมผลิตกระยาสารท ตามโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากในภาพ ได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมกลุ่ม และให้คำแนะนำการทำเอกสารประกอบการเบิกจ่าย

๒.๓) การบูรณาการร่วมกับโครงการส่งเสริมการเกษตร เป็นโครงการประจำปีให้ดำเนินการเพื่อพัฒนาให้กลุ่มให้มีความเข้มแข็ง โดยคัดเลือกกลุ่มให้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

๒.๓.๑) โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ปี ๒๕๖๒ กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสระยายชี

จัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสระยายชี เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ แนวทางพัฒนา ด้านความมั่นคงอาหารในครัวเรือน

๒.๓.๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านมาบแพบ

จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๑ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านมาบแพบ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม

จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๒ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านมาบแพบ โดยนำประเด็นที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ ๑ มาเป็นหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้

๒.๓.๓) โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กลุ่มน้ำพริกชาววัง (กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังกระทิง)

จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๑ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังกระทิง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา
จัดทำแผนการพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group อยู่บนพื้นฐานของการตั้งเป้าหมายร่วมกัน

๒.๓.๔) โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ OTOP กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นต้น กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน โรงสีสวัสดิการชุมชน ตำบลเนินปอ

ถ่ายทอดความรู้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงสีสวัสดิการชุมชน ตำบลเนินปอ โดยสมาชิกเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวสารของกลุ่ม

๒.๔) การประสานงานหน่วยงานอื่นเพื่อสนับสนุนกลุ่ม โดยกรณีหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ มีงบประมาณที่จะสนับสนุนการดำเนินกิจการของกลุ่ม ดำเนินการประสานงานเพื่อให้กลุ่ม

๒.๔.๑) โครงการพัฒนาศักยภาพฟาร์มเมล่อน บ้านมาบแพบ ดำเนินการโดยที่ทำการปกครองอำเภอสามง่าม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ฟาร์มเมล่อน บ้านมาบแพบ

ฟาร์มเมล่อนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในการขยายการผลิต และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ จากในภาพ เกษตรกรมาเรียนรู้การผลิตเมล่อน

๒.๔.๒) โครงการสัมมาชีพ ดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สามง่าม โดยสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท ให้แก่กลุ่มผลิตภัณฑ์การเกษตรบ้านเนินพลวง

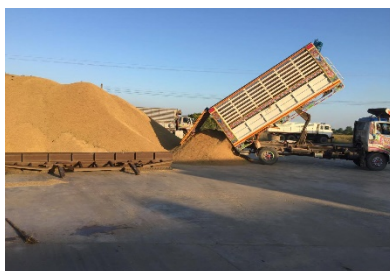
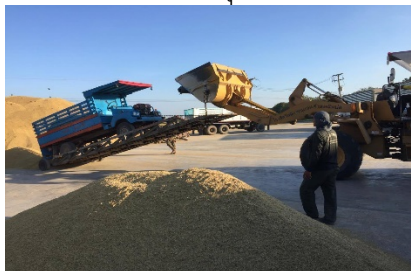
๒.๔.๓) โครงการโครงการขยายผลโครงการพระราชดำริจังหวัดพิจิตร กิจกรรมหลัก สนับสนุนการดำเนินงานโครงการขยายผลโครงการพระราชดำริ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอสามง่าม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดพิจิตร ให้แก่กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านมาบแพบ

จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านมาบแพบ โดยวิทยากรจาก ศพก.อำเภอสามง่าม สาธิตการขยายพันธุ์ไข่ และการผลิตอาหารเลี้ยงเบ็ด

๒.๕) การส่งเสริมให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง

การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ไม่เพียงแค่เลือกดำเนินการเฉพาะที่มีงบประมาณสนับสนุนเท่านั้น แต่ยังดำเนินการสนับสนุนกลุ่ม โดยการติดตาม ให้คำแนะนำ ประสานงาน และเชื่อมโยง ให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง สามารถให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหา และชี้แนะช่องทางที่จะทำให้กลุ่มสามารถพัฒนาและขยายกิจการได้

กิจกรรมรวบรวมและรับซื้อผลผลิตข้าวเปลือก ของวิสาหกิจชุมชน โรงสีสวัสดิการชุมชน ต.เนินปอ

๒.๖) การสนับสนุนกิจกรรมด้านการตลาด

กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เมื่อมีการดำเนินกิจการแล้ว หลายกลุ่มมีผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายได้ ซึ่งการสนับสนุนด้านการตลาดเพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ และมีช่องทางการจำหน่ายมากขึ้น ดังนี้

- ๑) ประสานงานให้กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายยังตลาดเกษตรกร ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร
- ๒) ประสานให้กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ ไปออกร้านและจำหน่าย ในการจัดงาน ต่าง ๆ เช่น งานประจำปีจังหวัดพิจิตร งานมหกรรมฯ ที่บึงสีไฟ งานอำเภอเคลื่อนที่ และตลาดนัดต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามนโยบายส่งเสริมการตลาด งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ๓) จัดทำเพจเพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มออกสื่อโซเชียล

กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายที่ตลาดนัด ออกร้านจำหน่ายงานเทศกาลประจำปี และออกร้านจำหน่ายงานอำเภอเคลื่อนที่

๒.๗) การติดตามให้คำแนะนำ

การดำเนินกิจการของกลุ่ม องค์กร มีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น ซึ่งถ้ากลุ่มไม่มีที่พึ่ง หรือผู้ให้คำแนะนำ จะเกิดการถดถอย ไม่ดำเนินกิจการต่อไปได้ ดังนั้น จึงติดตามให้คำแนะนำกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ โดยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง เมื่อกลุ่มเจอปัญหา รวมทั้งสามารถประสานงานหน่วยงาน หรือบุคคลที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มได้ นอกจากนี้ ในการติดตามให้คำแนะนำ ยังสามารถแนะนำวิธีการที่กลุ่มสามารถขยายกิจการ หรือพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มากขึ้นได้

ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาแปลงผักฟาร์มชุมชน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมบ้านสระยายชี

๒.๘) การประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม

กลุ่ม องค์กร ในพื้นที่ มีกิจกรรมที่หลากหลาย การสามารถทำให้กลุ่มเกิดความเชื่อมโยงกันได้ จะทำให้เกิดการสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

๑) เชื่อมโยงกลุ่มให้บูรณาการกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสามง่าม ในรูปแบบของการร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร หรือ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีการผลิตให้แก่กลุ่ม หรือกลุ่ม สามารถเป็นฐานเรียนรู้ จุดศึกษาดูงานให้แก่ ศพก. ได้

๒) ประสานงานให้กลุ่มมีการสนับสนุนกิจกรรมซึ่งกันและกัน หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

การเชื่อมโยงกลุ่ม องค์กร ในพื้นที่ ภายใต้การดำเนินงานของ ศพก. โดยให้ทุกกลุ่มร่วมเป็นเครือข่าย ศพก. และมีผู้แทนกลุ่มเข้ามาเป็นคณะกรรมการ

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป้าหมาย และงานส่งเสริมการเกษตร

ผลลัพธ์

๑) เกิดผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ได้จากการต่อยอด และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในพื้นที่ ดังนี้

๑.๑) ข้าวสาร ได้จากการเพิ่มมูลค่าข้าวเปลือก โดยข้าวเปลือก ๑ ตัน มูลค่า ๘,๐๐๐ บาท แปรรูปเป็นข้าวสารได้ ๕๕๐ กิโลกรัม มูลค่า ๑๔,๓๐๐ บาท ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๖,๓๐๐ บาท/ตัน

๑.๒) ไข่เค็ม ได้จากการเพิ่มมูลค่าไข่เป็ด จากเดิมขายได้ฟองละ ๒ - ๓ บาท หลังแปรรูปเป็นไข่เค็ม ขายได้ฟองละ ๖ - ๗ บาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ฟองละ ๔ - ๕ บาท

๑.๓) ถูง่านดุดกลิ่น และน้ำส้มคว้นไม้ ได้จากการเพิ่มมูลค่าของต้นไม้ต่าง ๆ ตามหัวไร่ ปลายนา โดยนำมาผ่านกระบวนการเผาไหม้คาร์บอน ได้เป็นถ่าน จำหน่ายได้ ชีดละ ๙๐ บาท และน้ำส้มคว้นไม้ จำหน่ายได้ลิตรละ ๔๐ บาท

๑.๔) กล้วยอบน้ำผึ้ง ได้จากการเพิ่มมูลค่ากล้วยน้ำว้า โดยกล้วยน้ำว้า ๑ กิโลกรัม มูลค่า ๒ บาท แปรรูปเป็นกล้วยอบน้ำผึ้ง ได้ ๓๐๐ กรัม มูลค่า ๓๐ บาท ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒๘ บาท/กิโลกรัม

๑.๕) กระยาสารท ได้จากการเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบทางการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ มะพร้าว ถั่วลิสง งา โดยเมื่อแปรรูปเป็นกระยาสารทแล้ว จำหน่ายได้กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท

๑.๖) กล้วยกวน ได้จากการเพิ่มมูลค่ากล้วยน้ำว้า โดยกล้วยน้ำว้า ๑ กิโลกรัม มูลค่า ๒ บาท หลังจากแปรรูปเป็นกล้วยกวน มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕๐ บาท

๑.๗) น้ำพริก ได้จากการเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบทางการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว ตะไคร้ หอม กระเทียม พริก โดยเมื่อแปรรูปเป็นน้ำพริกแล้ว จำหน่ายได้กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท

๑.๘) น้ำยาอเนกประสงค์ ได้จากการเพิ่มมูลค่าของพืชสมุนไพรในพื้นที่ โดยเมื่อแปรรูปเป็นน้ำยาอเนกประสงค์ จำหน่ายได้ลิตรละ ๓๐ บาท

๒) กลุ่ม องค์กรในพื้นที่ มีศักยภาพในการบริหารจัดการตลอดกระบวนการของการดำเนินกิจการกลุ่ม ตั้งแต่ การวางแผน การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย และมีผลสำเร็จในการดำเนินกิจการกลุ่ม จำนวน ๒๐ กลุ่ม รวบรวมรายได้ของ กลุ่ม องค์กร เฉลี่ยต่อปี ทั้งหมด ๗,๘๐๒,๐๐๐ บาท คิดเป็นผลกำไรรวมทั้งหมด ๒,๑๗๕,๕๐๐ บาท ผลสัมฤทธิ์

๑) เกิดการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ เป็นทางเลือกเพิ่มเติมจากอาชีพหลักในการทำการเกษตร

๒) การหมุนเวียนของกระแสเงินในชุมชนมีความคล่องตัว ระบบเศรษฐกิจดี เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๓) การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ มีกลไกช่วยสนับสนุน มีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนขึ้น เกิดผลสำเร็จได้มากขึ้น

กลุ่มแปรรูปข้าวบ้านบึงน้อย ดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ จากภาพ กิจกรรมจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิก

กลุ่ม องค์กร ได้ร่วมนำเสนอผลการดำเนินโครงการสร้างทักษะ จากภาพ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร ได้ตรวจเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

การนำไปเป็นตัวอย่าง/ต้นแบบ ที่สามารถนำไปขยายผลได้

๑) กลุ่ม องค์กร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือจุดศึกษาดูงาน เพื่อสนับสนุนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร และการดำเนินงานตามนโยบายภาครัฐ ได้จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่

๑.๑) วิสาหกิจชุมชนโรงสีสวัสดิการชุมชน ตำบลเนินปอ มีหน่วยงานภาครัฐ กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ มาศึกษาดูงานที่กลุ่ม ต่อปี มากกว่า ๕ ครั้ง เกษตรกรมากกว่า ๑๐๐ ราย รวมทั้ง มีสื่อรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ เช่น ช่อง Thai PBS มาถ่ายทำเพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการเผยแพร่การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร

๑.๒) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพทอดผ้าตีนจกบ้านสระยายชี เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเกษตรกรมาศึกษาเรียนรู้ปีละมากกว่า ๑๐๐ ราย

๑.๓) วิสาหกิจชุมชนข้าววิถีไทยต.เนินปอ เป็นแหล่งศึกษาดูงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๔) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนคนเนินปอ เป็นแหล่งศึกษาดูงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐ และเกษตรกรทั่วไปที่สนใจมาเยี่ยมชม พร้อมท่องเที่ยว

๑.๕) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่นาสวนผสมบ้านสระยายชี เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีเกษตรกรมาศึกษาเรียนรู้ปีละมากกว่า ๑๐๐ ราย

๑.๖) วิสาหกิจชุมชน ฟาร์มเมลอน บ้านมาบแพบ เป็นแหล่งศึกษาดูงานของจังหวัดพิจิตร และเกษตรกรทั่วไป

๒) หน่วยงานภาครัฐ สามารถสนับสนุนเพื่อต่อยอดกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรได้ ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ และขยายการดำเนินกิจการของกลุ่ม ดังนี้

๒.๑) กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ภายใต้โครงการไทยนิยม ยั่งยืน สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากิจการของกลุ่ม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่

๒.๑.๑) วิสาหกิจชุมชนโรงสีสวัสดิการชุมชน

๒.๑.๒) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพทอผ้าตีนจกบ้านสระยายชี

๒.๑.๓) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ตำบลกำแพงดิน

๒.๒) กรมการพัฒนาชุมชน รับรองมาตรฐาน OTOP ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๒.๒.๑) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ตำบลกำแพงดิน ได้รับรองผลิตภัณฑ์ ไข่เค็ม

๒.๒.๒) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเตาอิวาเตะบ้านสระยายชี ได้รับรองผลิตภัณฑ์ ถูถ่านดูดกลิ่น

๒.๓) กรมหม่อนไหม สนับสนุนงบประมาณกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพทอผ้าตีนจกบ้านสระยายชี เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ผ้าขึ้นตีนจกลาวครั้งบ้านสระยายชี และจัดซื้อเส้นไหมคุณภาพดี เพื่อต่อยอดและขยายกิจการของกลุ่ม